

MOISÉS COPA

Eivissa, la discoteca flotant

Cada estiu, quan els seus superclubs pugnen per atraure més d'un milió de turistes, els diners plouen sobre aquesta terra pitiusa.

Però part de la marea humana jove que aboca els calés ha ferit la imatge de l'illa: la premsa sensacionalista anglesa la cataloga com el centre dels majors excessos mundials, i "el somni d'Eivissa" pot transformar-se en un malson de massificació.

A gafe'm de la mà i acompanye'm a formar part de la supercua que intenta entrar en la supersessió que el superclub anglès Cream organitza a la superdiscoteca Amnesia d'Eivissa (sí, ací tot és "super": els promotors de festes fan servir aquest prefix per referir que el que fan ells és grandios). És dijous, qualsevol dijous d'estiu vora les tres de la matinada. Tradicionalment, la nit d'Eivissa ha estat sempre, més que una altra cosa, un estat mental que naixia d'una estranya conjunció de *hip-pisme*, modernitat circense, música electrònica amb denominació d'origen pitiús, hedonisme —de vegades suau, de vegades salvatge— i una barreja de gent i sexualitats extremes. El combinat final era únic en el món, i mai ha estat exempt de causar major o menor fascinació. Potser fins ara.

Perquè res d'això hi ha en aquesta cua infinita i avorrida. El públic és molt jove (l'edat dels clients nocturns d'antuvi oscil·lava entre els 25 i 35 anys: ara ha baixat). Van vestits iguals, més bé de manera grisa, i tots són britànics, excepte algun alemany i jo. Algunes jovenetes rosses o tenyides de morè, i amb mirada extasiada volen destacar. Semblen vestides en una botiga d'articles de broma (peruques i parafernàlia de plàstic), i donen un cert color. Creuen que són *cool* (l'equivalent a *guai*) perquè són angleses i estan a Eivissa. Si no ets anglès, et miren educadament, però amb freda arrogància imperial. Arribem a la porta. Hi ha un porter britànic que ni es digna a parlar a qui té cara llatina i m'indica, més eixut que un bacallà, que per als clients que no són del Regne Unit, hi ha un porter eivissenc. Parle amb ell, i hi entre. I dins... l'apocalipsi.

Cinc mil britànics embogits que han pagat al voltant de 6.000 pessetes en porta (depèn si l'entrada l'han comprada anticipada, que és més barata, o si els operadors turístics els l'han venuda a Anglaterra encara més barata) salten taquicàrdics —la majoria de les pastilles d'èxtasi d'avui són ex-

tremadament amfetamíniques— escoltant el *trance* que punxa el seu disc-jòquei anglès favorit, Judge Jules. Els anglesos l'adoren. I ell adora els seus diners: els disc-jòqueis britànics poden arribar a cobrar dos milions de pessetes per sessió.

A la pista central, la música és massa bum-bum-bum. A la terrassa, una mica més dolça. Però no hi ha comunicació, la gent no lliga, i beu poc (l'aigua està a mil pessetes). Només ballen com a autòmats. No hi ha *feeling* ni l'esperit de la vella i *divina* nit d'Eivissa.

Dues hores després, al pàrquing, més apocalipsi. Una altra cua eterna d'anglesos vol agafar un taxi per tornar a Sant Antoni, la zona de l'illa que concentra els seus cubicles. No són *hooligans* pròpiament dits. Són *clubbers*, gent de capes mitjanes devots de les discoteques i que van a Eivissa invocats per promotors anglesos. No, no són violents per norma, però fan el que siga per *pillar* un taxi. Es barallen entre ells. Es llancen sobre el cotxe. Entren en ell i es neguen a eixir. "Estan com un llum", diu un vigilant de l'aparcament. En realitat, estan histèrics, ho volen tot i ho volen ja. Volen *flipar* en les seues vacances, però sense eixir del *ghetto* i han convertit la nit de l'illa (més de vint discoteques) en eixe *ghetto*. Aquest és el públic de Cream, un club que s'autoproclama com "el millor del món". Bé, si això és el millor club del món, jo sóc Ana Botella. Als anglesos, els és igual: ells s'ho diuen i s'ho creuen. I els eivissencs eviten les seues festes, però usufructuen tot el que poden la seua economia.

Anglaterra, imparable. Un informe de la Confederació d'Associacions Empresarials de Balears calculava que el sector turístic pitiús pot ingressar 180.000 milions de pessetes l'any 2000. Mentre xifres del govern central apuntaven que el flux turístic està ralentitzant-se a les Balears —xifres que a Eivissa posen en dubte, perquè han augmentat les entrades per aeroport—, els majors ope-

MOISÉS COPA

Dalt, una sessió del segell discogràfic americà Def Mix en la majestuosa sala Pachà. Enmig, un detall porno de la festa Manumission en Privilege. A sota, una panoràmica de la zona de copes de la ciutat vella. Són tres punts de vista d'una nit de moda.

VICENT MARI

Dalt, concentració a Bora Bora, 'after-hours' de la platja d'En Bossa al que acudeixen els britànics àvids d'emocions fortes després d'altre 'after-hours', Space. A sota, Anna Maria, veterana relacions públiques que vol retornar el color nocturn a la illa.

radors turístics britànics que treballen a Eivissa han assegurat que els visitants de Regne Unit superaran els de l'any passat (l'any 98, gairebé 700.000 anglesos xafaren l'illa, i el 99, la xifra va augmentar més d'un 9%). Dels gairebé 1.700.000 turistes que poden acudir a l'illa, prop de la meitat seran britànics, i hauran volat en un dels 500 vols xàrter que del 29 de juliol a l'1 d'agost aterran a l'illa. Després, i a distància numèrica, se situen els turistes d'Alemanya, els de l'estat espanyol —abans eren molts més nombrosos—, els italians i els de la resta del món.

L'illa no és tan moderna com abans, però més que mai, és moda. *Top models* com Elle Mac Pherson, actors com Mark Wahlberg, cantants famosos i la meitat dels personatges caricaturescos de la premsa rosa espanyola rondan per ací, en lloc de fer-ho per Mallorca o Marbella. Per què ara hi ha tantes cares d'aquestes? Per què no acudien en colla abans? En bona part, perquè l'aparell propagandístic de les discoteques angleses que organitzen viatges i festes a les sales eivissenques ha aconseguit amb els seus tentacles (editen revistes i tenen programes de ràdio i televisió internacionals), que venir a Eivissa a l'estiu siga considerat com el *súmmun* del nou mil·lenni per al públic massiu. Les agències de viatges, les discoteques de tot arreu, les revistes i les ràdios del món han actuat com a reflex de l'imperi i venen la mateixa imatge: si vols ser algú, acudeix a Eivissa. Els famosos han desembarcat de manera gregària —abans ho feien molt més selectivament— quan la gent "normal" ha fet el mateix. Encara que les discoteques no siguin per a molts el motiu principal —en teoria, només el deu per cent del turisme ve arrossegat per l'halus de les sales, tot i que, vertaderament, a cop d'ull en semblen mooolts més— ha estat la seua aurèola llegendària allò que ha impregnat al turisme mundial el sentiment que tota aquesta illa és tan mítica com els seus clubs.

MOISÉS COPA

Vint anys de mite. El mite va començar als anys 80. Antiga meca *hippy*, Eivissa va anar transformant-se en bressol de modernitat internacional en eixa dècada. Moviments estètics i musicals com el *new romantic* trobaren en aquesta terra, que ha resistit la conquesta dels romans, dels cartaginesos i de tot allò que li ha vingut de fora, un lloc d'expansió i desinhibició.

Discoteques com Ku, Amnesia, Pachá (aquestes dues últimes, de propietaris catalans), i més tard, l'*after-hours* Space es convertirien en el laboratori experimental per als disc-jòqueis (dj). El turisme ho permetia; mentre a les sales de Benidorm (o de qualsevol

altre lloc) es punxava pura escombreria, el turisme d'Eivissa, més avantguardista i obert, volia, a través de la música, omplir-se de noves sensacions. El 1987, els disc-jòqueis anglesos Paul Oakenfold (avui, un dels millors pagats del món), Danny Rampling, Nicky Holloway i Johnnie Walker anaren de vacances a l'illa. Acudiren a Amnesia... i tingueren una revelació. Escoltaren programar música al disc-jòquei eivissenc-argentí Alfredo, que barrejava, sense cap prejudici, rock i house electrònic. Al·lucinats per aquest agosarament creatiu, i ajudats per uns èxtasis que començaven el seu regnat químic, els quatre tornen a Anglaterra volent reproduir tot allò que havien sentit i viscut a Eivissa: llibertat vital, llibertat artística, llibertat total.

Eixe hivern, al Regne Unit, esclataria el corrent musical conegut com acid-house, i Oakenfold i els altres es farien molt famosos punxant acid. Gràcies a la seua popularitat i a la seua veneració cap a l'illa balear, provocaren que l'any 88 una onada d'anglesos joves arribara a Eivissa a la recerca de la Llum: ells també volien tastar el paradís. Eixos visitants prenen èxtasi amb la solemnitat de qui es mulla d'aigua beneïda, i eixe estiu va passar a la història com "l'estiu de l'amor". Naixia "el somni d'Eivissa": els anglesos expandiren per Europa el mite que l'illa era la meca del bon rotllo, de la millor música i del sexe més natural. Però durant els anys 91 i 92, les Balears patiren una gran crisi econòmica, i gran part del turisme va fugir cap a altres destinacions. No obstant això, després del clot, els disc-jòqueis eivissencs tornaren a fer d'Eivissa un niu musical molt important, i van aportar la seua experiència als primers corrents dels ritmes techno. És l'any 94, i l'illa torna a entrar en el mapa *chic* del turisme internacional.

Fou quan els anglesos van prendre posicions de força en aquesta terra de promissió.

La majoria del turisme anglès

MIQUEL BENÍTEZ

Turistes arribats per via aèria a Eivissa

	1996	1997	1998
Alemanya	358.800	361.500	368.900
Regne Unit	538.800	589.700	681.400
França	68.400	75.300	82.600
Itàlia	88.200	99.500	112.000
Estat espanyol	128.400	139.300	144.100
TOTAL:	1.323.000	1.421.000	1.44.1000

Font: Informe econòmic i social de les Illes Balears de "Sa Nostra"

Ingressos per turisme (en milions de pessetes)

Ingressos via aèria i marítima regular	149.846,6
Turisme nàutic transeünt	4.355,7
Turisme de creuers	656,6
Turisme segona residència	7.026,3
TOTAL	161.885,2

L'any 1999, el turisme va augmentar un 9,5%. Enguany les xifres són semblants.

que havia quedat a l'illa, eixia de festa per Sant Antoni, una zona que els operadors turístics britànics havien convertit en una reserva barata per a anglesos. La nova generació de turistes de Sant Antoni tenia les orelles educades per l'eclosió techno europea, al capdavant de la qual s'havia situat el Regne Unit. I per ells, es va crear Manumission, una festa que dues parelles de *clubbers* de Manchester començaren a organitzar a Ku per als seus compatriotes. Ho feien dilluns, que era el pitjor dia d'una sala que havia passat per molts avatars -un dels seus propietaris havia estat assassinat per ETA; el local va estar tancat un

temps; i l'ex-ministre Abel Matutes va acabar sent co-propietari del club-, però que tornava a estar molt de moda. Manumission era una crida als anglesos perquè deixaren els pubs vulgars de Sant Antoni i es traslladaren, fora d'allí, a una de les sales més exclusives de l'illa. Ara bé, havien de pagar una entrada cara. Començaren a cobrar 4.000 pessetes (avui poden arribar a cobrar-ne 10.000), i la taquilla es repartia entre la promotora anglesa i els *capos* de la sala.

Manumission va arrasar. Mai tanta gent havia pagat tants diners amb tanta facilitat a la porta d'una sala illenca. Allò que ningú no sabia és que, al seu país, des que el

Objectiu: fer accessible la nit

MOISÉS COPA

Carlos Hernández fa ja uns quants anys que dedica les energies professionals per a procurar, gairebé com una missió, que l'onerosa nit d'Eivissa siga accessible per a tothom. Concerta viatges econòmics d'una nit des de València a l'illa amb vaixell, amb una entrada inclosa a una superdiscoteca (tot per onze mil pessetes) i ha posat en marxa una línia nocturna d'autobusos amb música techno incorporada –pel preu de 250 pessetes el passatge, és coneguda com Discobus– amb l'objectiu de comunicar els desplaçaments entre els principals clubs eivissencs. En una terra on agafar un taxi és tot un luxe, el Discobus ha ajudat decididament a descongestionar els trajectes nocturns. Les seues iniciatives, tot i estar consolidades, no han pogut esquivar les controvèrsies.

quing és un servei d'ells. És complicat. De moment, s'han imposat limitacions de velocitat als cotxes en eixa via, i les discoteques s'han compromès a il·luminar-la.

—*Quants turistes utilitzaren el Discobus la temporada passada?*

—Prop de 250.000. Imagina't tots aquests agafant taxis. Aquest és el sisè any que està en funcionament, i per a tothom està consolidat, tot i que al principi, els taxistes i les discoteques s'oposaven, perquè interpretaven que el bus potenciaria el turisme *hooligan*.

—*Es així?*

—No. És un transport públic, necessari a l'estiu, que utilitzen molts tipus de gent.

—*I els viatges en vaixell d'una nit? Tinc entès que també, inicialment, va rebre acusacions semblants...*

—Hi va haver un recel inicial per part d'algunes sales eivissenques, que temien que eixos viatges ràpids podien contribuir a abaixar el "nivell" del seu públic, o que es convertiren en una manera perquè els joves abaratiren les vacances... Però no, qui vol venir de vacances, va a una agència, eixos viatges són per a qui només amb una nit ja està satisfet. Són viatges per a grups d'amics de tot el País Valencià, per a estrangers que estuègen allí i volen un glop ràpid d'Eivissa, per a comiats de fadrins... Abans els organitzava des de Dènia, amb la naviliera Pitra, ara els faig des de València, amb la companyia Transmediterrània. Començarem el primer any amb un total de 500 passatgers en tot l'estiu, i l'últim any en tinguérem més de 2.000.

—*Cap la possibilitat que organitze aquests viatges festius també des de Barcelona?*

—Sí, estem en tractes per veure com ho podem fer. I, per a l'hivern, ens hem arribat a plantejar el contrari: organitzar una nit a València via vaixell per als eivissencs. Les possibilitats de facilitar festa en són moltes, si utilitzem els recursos que tenim a la mà. **J. M. O.**

—*El tram de la carretera Eivissa-Sant Antoni PM-731 que està comprès entre els clubs Amnesia i Privilège s'ha cobrat ja aquest estiu cinc vides de turistes atropellats per cotxes. Com pot evitar el Discobus que els seus clients, quan baixen davant de les discoteques, s'enfronten a aquest perill?*

—Alguns accidents succeeixen perquè els britànics baixen del bus i creuen la carretera en colla i sense mirar. Així com ho dic. Van de festa, i no pensen en res més que en el que els espera al club. Punt. El vigilant que hi ha al bus els ho adverteix un miler de vegades, però ells van a la seua. El tram entre les discoteques no està il·luminat, els cotxes passen ràpid, i, de vegades, es produeix la desgràcia. Les parades oficials del bus estan en la carretera, i el vehicle –almenys, per ara– no pot entrar al pàrquing de les sales perquè, de primer, l'accés és molt estret i recargolat, després, perquè, en cas de fer-ho, seria necessari aconseguir una sèrie de permisos burocràtics del Govern balear, i en tercer lloc, perquè els taxistes –que tenen el seu poder– consideren que entrar fins al pà-

Space és l'"after hours" més conegut en tot el món. Com totes les sales, fa festes britàniques. Per exemple, Home, una sessió dominical de 22 hores –ni més ni menys– sense interrupció.

MOISÉS COPA

techno va entronitzar la figura dels disc-jòqueis i els va convertir en semidéus, estan acostumats a fer-ho i això, ací, no els suposava cap trauma. Fins a 10.000 persones poden omplir cada dilluns Ku, ara batejada com a Privilège. Quan tanca Privilège a primeres hores del matí, Manumission fa una altra festa a l'"after-hours" Space, també propietat de Matutes. Aquest públic no deixa diners a les barres, però sí a la porta. Són diners segurs.

I a partir de Manumission, infi-

nits clubs i promotores de festes angleses s'han traslladat als locals d'Eivissa, que els han obert les portes de bat a bat (les sales tenen també festes amb alemanys i italians, però són secundàries). Cream, Home, Ministry of Sound, Gatecrasher, Trade... els clubs més famosos de Gran Bretanya resideixen ací. Fins i tot la cadena MTV ha fet ja dos festivals amb disc-jòqueis a l'illa per a un públic televiuent potencial de 300 milions d'espectadors. Els clubs britànics editen des d'Eivissa les seues pròpies revistes, en què es promocionen. Han muntat botigues, bars, restaurants i distribuïdores de discos. Venen els tiquets de les seues festes a través dels operadors turístics en paquets de 60.000 pessetes, i organitzen vols xàrter. Des d'Eivissa, fan festes també a València, Benidorm i Mallorca. Són un imperi.

Més enllà dels propietaris i directors de les sales, als treballadors veterans de l'illa tot això no els fa cap gràcia. "Els anglesos han copiat l'essència d'Eivissa i l'han venuda al món", diu Reche, un respectat disc-jòquei eivissenc, "han prefabricat, amb prepotència, una cosa, un esperit, que era natural". "Tot això", indica Anna Maria, italiana i potser la millor relacions públiques d'Eivissa, "ha fet encarir els preus i baixar la qualitat; eixe combinat és perillós, i més si Eivissa té ara competència com la que avui suposen les illes gregues". Anna Maria fa una festa a Amnesia –"es diu Tormenta Hormonal, i és al vell estil, amb molt de color i espectacle" – amb la qual vol donar opcions alternatives. "Enguany molts turistes habituals s'han escapat", apunta Catiana, propietària de l'acurat restaurant Can d'En Parra, "i ha quedat una massa que, fora de la discoteca, vol gastar poc". Un problema. Un problema que s'aplega al problema d'imatge que eixa massificació provoca a l'illa.

Prensa i excessos. Les revistes angleses parlen d'Eivissa com l'edèn del sexe i la droga, i això busquen els seus lectors.

MOISÉS COPA

Paguen 4.000 pessetes per pastilla d'èxtasi, i molts es descontrolen. L'estiu passat cinc *clubbers* britànics i un alemany es van llançar drogats des dels balcons dels seus apartaments. Cinc anglesos han estat atropellats per cotxes en el tram de carretera que hi ha entre Amnesia i Privilège. El vice-cònsol britànic a Eivissa va dimitir del seu càrrec l'any 98 avergonyit dels excessos dels seus joves compatriotes. La premsa sensacionalista britànica diu que les carreteres d'Eivissa són "infernals" i que el negoci de la droga mou ací 25.000 milions de pessetes. Dibuixen un panorama dement. Exagera, i per tant, distorsiona la realitat...i fa mal. La policia de l'illa es veu

obligada a dir que fa el que pot, mentre els diaris britànics ataquen. A Eivissa procuren prendre-s'ho amb calma, com si sapigueren que un dia tot això passarà. I se senten segurs amb turistes com per exemple Ana Lucas, de 25 anys i de Castelló, que ha viatjat fa dues setmanes des de València en el mateix vaixell, en el qual la majorista Calima organitza viatges d'una nit. Ella ha estat tres dies. L'assumpte dels anglesos l'ha trobat "curiós". "Jo repetiré", diu, "perquè confie que l'illa, amb *clubbers* o sense, siga sempre única". Doncs això.

Dalt, tres treballadors del club Amnesia promocionant-se a Dòme, el bar de l'illa que agrupa el públic extravagant que ronda per Eivissa. A sota, l'excentricitat estètica d'algunes animadores de sala contrasta i conviu amb la tradició pagesa.

J. M. Oleaque (amb informacions de **J. Ll. Ferrer**)

MOISÉS COPA

ARXIU